

ANALIZA O POLOŽAJU INVALIDOV V MESTNI OBČINI MURSKA SOBOTA

Uvod

Projekt »Občina po meri invalidov« je Zveza delovnih invalidov oblikovala na osnovi pobud svojega članstva in je odgovorna nosilka projekta. Oblikovala ga je z namenom, da bi v čim večji meri spodbudila lokalne skupnosti k načrtnim in trajnim dejavnostim za doseganje večje kvalitete življenja invalidov v njihovem primarnem okolju za njihovo socialno vključenost in sodelovanje v družbenem življenju kraja – za večjo kvaliteto življenja vseh občanov.

Za pridobitev listine »Občina po meri invalidov« je bil sprejet Pravilnik o pridobitvi liste »Občina po meri invalidov«, ki vključuje naslednje obveznosti in naloge občine ter župana:

1. Izvedba okrogle mize o problematiki invalidske populacije.
2. Mestni svet poda soglasje, da soglaša s vključitvijo v projekt »Občina po meri invalidov«, župan pa podpiše dogovor o vključitvi občine v projekt.
3. Župan ali mestni svet imenuje posebno delovno skupino, ki pripravi:
 - Analizo o položaju invalidov v občini, glede na Standardna pravila OZN
 - Pripravi akcijski načrt
4. Župan predlaga akcijski načrt v obravnavo in sprejem mestnemu svetu.
5. Župan ali občinski svet imenuje Svet za invalide.
6. Svet za invalide spremlja in koordinira aktivnosti za uresničevanje akcijskega načrta – enkrat letno izdela poročilo in poroča županu.

Analizo o položaju invalidov je na osnovi Standardnih pravil OZN o izenačevanju možnosti invalidov (Resolucija 48/96, 20. 12. 1993) pripravila delavna skupina s predstavniki in predstavnicami invalidskih organizacij. V delovno so bili s sklepom župana Mestne občine Murska Sobota št. 141-0001/2010, z dne 9. 6. 2010, imenovani oziroma imenovane:

- za vodjo:

Branko Gornjec, Društvo gluhih in naglušnih Murska Sobota

- za člane in članice:

Rudolf Kulič, Društvo invalidov Murska Sobota

Anton Tonček Kos, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota

Marija Magdič, Društvo paraplegikov Pomurja in Prlekije

Jaka Perš, Društvo za socialno vključenosti MOZAIK

Janko Rešeta, Zveza Sonček

Marija Bačič, Društvo za pomoč duševno prizadetih, Sožitje, Murska Sobota

Mira Nemec, URI – Soča, Murska Sobota

Martina Škrjanec, ZRSZ OS Murska Sobota,

mag. Rofina Bernjak, Oddelek za gospodarske in negospodarske dejavnosti MOMS – koordinatorica projekta »OBČINA PO MERI INVALIDA« pri MOMS

Nada Török, Oddelek za okolje in prostor MOMS.

Analiza o položaju invalidov v Mestni občini Murska Sobota je bila pripravljena tudi v skladu z Opomnikom za pripravo analize stanja in pripravo občinskega akcijskega načrta.

1. Osveščanje in informiranje javnosti o invalidih, njihovih posebnih potrebah, pravicah in zmožnostih

Osveščanje in informiranje javnosti o invalidih, njihovih posebnih potrebah, pravicah in zmožnostih v Mestni občini Murska Sobota poteka največ preko invalidskih organizacij in društev. Zakon o invalidskih organizacijah (Uradni list RS, št. 108/02) v 10. členu določa, da je ena izmed temeljnih nalog invalidskih organizacij tudi ugotavljanje interesov in zagovarjanje potreb invalidov na vseh področjih, ki zadevajo življenje invalidov in prispevajo k osveščanju javnosti ter vplivajo na spremembe v prid invalidom.

Invalidske organizacije in društva so v okviru obravnavanja osveščanja in informiranja o invalidih, njihovih posebnih potrebah, pravicah in zmožnostih ugotavljala, da bi bilo potrebno:

- večje osveščanje javnosti o potrebah in težavah oseb z invalidnostmi v vsakdanjem življenju, obvestilo za medije o izvedbi oddaj,
- večje vključevanje javnih služb pri vzpodbujanju in usposabljanju oseb z invalidnostmi, zagotavljanje enakih možnosti pri vključevanju v tokove običajnega vsakodnevnega življenja
- brezplačna uporaba interneta za gluhe in prisotnost tolmača na pomembnih prireditvah v Mestni občini Murska Sobota
- pomoč Mestne občine Murska Sobota pri realizaciji podnapisov oddaj na TV na državnem nivoju, kajti gluhi so na področju zvočne informiranosti v celoti hendikepirani, za njih radio sploh ne obstaja

Na območju Mestne občine Murska Sobota deluje več kot 15 invalidskih organizacij in društev, ki v okviru svojih programov izvajajo aktivnosti osveščanja in informiranja invalidov in širše javnosti v različnih oblikah. Nekatere invalidske organizacije in društva imajo svoja interna glasila, urejene spletne strani, tako da so vsem zainteresiranim dostopne informacije o dejavnostih in programih, informacije o veljavnih predpisih s področja invalidskega varstva ter postopki in načini za uveljavljanje pravic na področju invalidskega varstva in na področju posamezne invalidnosti, ki obstaja v določenem konkretnem primeru.

Vsem invalidskim organizacijam in društvom pa je dostopno objavljanje svojih vsebin v glasilu Mestne občine Murska Sobota – Soboške novine, kjer se na željo organizacije oziroma društva lahko objavljajo njihovi članki. Vendar opažamo, da te oblike možnosti informiranja invalidske organizacije in društva ne prakticirajo.

Vsa promocijska in informativna gradiva, ki jih izdajajo invalidske organizacije in društva in druge nevladne organizacije so na voljo na sedežih posameznih društev in organizacij, na različnih dogodkih in prireditvah, ki jih organizirajo in na strokovnih srečanjih. Nekaj takih gradiv je dostopnih tudi v informacijski pisarni Mestne občine Murska Sobota in v informacijskem kotičku pri Centru za socialno delo Murska Sobota.

S ciljem zgodnjega osveščanja in sprejemanja drugačnosti Mestna občina Murska Sobota v okviru projektov in programov na področju socialnega varstva in zdravstva tudi financira taka gradiva, ki jih izdajajo posamezna društva in organizacije.

2. Skrb za zdravje in rehabilitacijski programi

Preprečevanje, zmanjševanje in odpravljanje posledic bolezni, okvar in invalidnosti je za invalidne osebe izrednega pomena. Programe ohranjamo zdravje izvajajo v okviru svoje dejavnosti skoraj vsa društva in organizacije za svoje člane. Posebne programe pa v okviru Mestne občine Murska Sobota izvaja Zdravstveni dom Murska Sobota, Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota, rehabilitacijske dejavnosti pa izvajajo tudi koncesionarji (fizioterapija).

Po ugotovitvah uporabnikov in uporabnic rehabilitacijskih programov, pa je vse bolj občutna težava v krčenju časovnega programa oziroma trajanja rehabilitacijskih programov. Težave pa se kažejo tudi po zaključku rehabilitacije, ko se posamezniki in posameznice vračajo v domače okolje. V domačem okolju primanjkujejo namreč programi osebne asistence, ki bi invalidnim osebam v vsakdanjem življenju nudili specifične storitve, to je spremljanje in podpora za samostojno in neodvisno življenje. Društvo za kulturo in teorijo hendikepa nudi programe osebne asistence, ki glede na individualne potrebe posameznika nudi različen obseg storitev, kot so prevozi in celodnevna osebna asistenca. Programe tega društva je financirala tudi Mestna občina Murska Sobota, ko so se prijavi na razpis.

Eno izmed oblik osebne asistence nudijo težko telesno in duševno prizadetim osebam tudi družinski pomočniki, ki jim zagotavljajo popolno nego in oskrbo, tako da take osebe lahko živijo v domačem okolju.

V skrbi za zdravje bi v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti v Mestni občini Murska Sobota moral biti na izbiro zdravnik z znanjem znakovnega jezika za gluhe. Znakovni jezik naj bi obvladali tudi specialisti na področju ginekologije in psihologije.

3. Strokovno podporni programi in storitve

Invalidske organizacije in društva ter druge nevladne organizacije izvajajo v okviru svoje dejavnosti tudi programe in storitve, ki krepijo in omogočajo aktivno vključevanje invalidnih oseb v vsakdanje življenje. Invalidne osebe imajo zaradi svoje invalidnosti veliko ovir v številnih življenjskih situacijah, kot je sodelovanje z javnimi institucijami, stanovanjske razmere, izobraževanje, zaposlovanje, usposabljanje, izobraževalno-komunikacijske tehnologije, zdravje...

Med strokovno podporne programe in storitve invalidskih organizacij, društev ter drugih nevladnih organizacij štejemo informiranje in osveščanje, pomoč na domu in osebno asistenco, svetovanje in psihosocialno podporo, reševanje socialnih stisk posameznika, pravno svetovanje, zagovorništvo, podporo pri medicinski in zaposlitveni rehabilitaciji ter izobraževanju, storitve prevozov, družabništvo in organizacijo letovanj ter rekreacijske, športne in kulturne aktivnosti.

Izvajalci pa se pri zagotavljanju navedenih storitev soočajo s težavami kot so pomanjkanje sredstev, pomanjkanje usposobljenosti izvajalcev teh storitev, nedostopnost objektov in neustrezna ureditev prostorov, v katerih se izvajajo storitve oziroma potekajo programi. Problem pa je tudi v tem, da nekatera društva in nevladne organizacije nimajo možnosti zagotovitve prostorov za svoje delovanje.

Pri reševanje stanovanjske problematike invalidnih oseb, se ugotavlja, da v Mestni občini Murska Sobota večstanovanjske stavbe niso povsod prilagojene potrebam invalidnih oseb.

Ena izmed oblik možnosti bivanja za invalidne oseba pa so tudi bivalne skupnosti. Bivalne skupnosti so oblike bivanja, ki omogoča posamezniku lažji prehod v samostojno življenje. Preprosto povedano je dom v katerem živijo ljudje, ki zaradi določenih omejitev in ovir ne morejo samostojno živeti. S tovrstno obliko življenja se predvsem mladim invalidnim osebam razvija in ohranja preostala delazmožnost, ki nimajo možnosti vključevanja v redno zaposlitev. Prav ta manjko v zadnjem času nadomeščajo različni programi, kot so dnevni centri, različne delavnice, v katere se vključuje invalidne osebe in se jim omogoča zaposlitev oziroma delo, ki ga zmorejo.

Z vključeno populacijo v različne programe, pa se pogosto soočamo s problemi hudih socialnih stisk celotne družine, v kateri invalidna oseba živi in tudi neurejenimi bivalnimi razmerami, konfliktnimi družinskimi odnosi, za nekatere pa ovira za vključitev v programe pomeni prevelika oddaljenost, neurejene prometne zveze. Na splošno je ugotovljeno, da pri invalidnih osebah prihaja do velike socialne izoliranosti, nesamostojnosti in pomanjkanja osnovnih socialnih in življenjskih spretnosti in s tem posledično zeli nizka kvaliteta življenja.

Program bivalne skupnosti mladim invalidom in težje zaposljivim osebam omogoča vključenost v programe usposabljanja in dela ter istočasno višjo kvaliteto življenje. Posamezniki so v bivalno skupnost vključeni prostovoljno in imajo možnost samostojnega odločanja o svojem življenju in delu. Prav bivalne skupnosti pa se od zavodskih oblik ločijo po manjšem številu stanovalcev, kar omogoča večje vključevanje v okolje, ter razvijanje samostojnosti uporabnikov in odgovornega soodločanja.

V Mestni občini Murska Sobota obstajajo dve bivalne skupnosti in sicer v okviru Ozare in Želve, v katerih trenutno stanuje približno 15 invalidnih oseb.

Na področju zagotavljanja socialnega varstva za občane in občanke Mestna občina Murska Sobota izvaja različne aktivnosti v skladu z določili Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07-UPB2, 23/07 popr., 41/07 popr.) Tako za invalidne osebe doplačuje bivanje v stanovanjskih skupinah in bivalnih enotah ter v institucionalnem varstvu. Prav tako občina zagotavlja za osebe, ki zaradi starosti ali invalidnosti in nesposobnosti za samostojno življenje, ne morejo samostojno bivati v domačem okolju, izvajanje storitev pomoč družini na domu, ki jo izvaja Center za socialno delo Murska Sobota. Storitve obsega pomoč pri vzdrževanju osebne higiene, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

V skladu z Zakonom o socialnem varstvu pa Mestna občina Murska Sobota financira tudi pravico do izbire družinskega pomočnika, ki si jo lahko izbere polnoletna oseba s težko oviro v duševnem razvoju ali polnoletni težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb.

Mestna občina Murska Sobota vsakoletno izvaja tudi redne javne razpise za sofinanciranje različnih programov invalidskih organizacij in društev ter drugih nevladnih organizacij, ki za invalidne osebe izvajajo programe psihosocialne pomoči in tako omogočajo njihovo vključevanje v vsakdanje življenje.

Na območju Mestne občine Murska Sobota delujejo tudi javno socialno – varstveni zavodi, katerih ustanoviteljica je država, strokovno- podporne storitve, ki jih izvajajo po določa Zakon o socialnem varstvu:

- Centri za socialno delo izvajajo:
socialno varstvene storitve - socialna preventiva, osebna pomoč, prva socialna pomoč, pomoč družini za dom.
javna pooblastila, ki zajemajo področja zakonske zveze, razmerja med starši in otroki, posvojitve, rejništvo, skrbništvo, delo z mladostniki, varstvo otrok s posebnimi potrebami, socialno varstvo starejših občanov in občank,
področje denarnih transferjev zajemajo denarne socialne pomoči in oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev,
področje družinskih prejemkov vključuje starševski dodatek, pomoč ob rojstvu otroka, delno izplačilo za zgubljeni dohodek, dodatek za veliko družino, dodatek za nego otroka, delno izplačilo za izgubljeni dohodek,
področje starševskega varstva zajema starševsko nadomestilo, plačilo prispevkov za čas krajšega delovnega časa, pravica staršev do plačil prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva.
Center za socialno delo Murska Sobota izvaja zgoraj navedene naloge za vse občine v okviru Upravne enote Murska Sobota.
- Domovi za starejše občane izvajajo storitve institucionalnega varstva starejših. Nekateri omogočajo tudi nastanitve invalidnih oseb. Mestna občina Murska Sobota za starejše in invalidne osebe, ki ne zmorejo same plačevati zavodske oziroma domske oskrbe, plačuje stroške institucionalnega varstva v Domu starejših Rakičan, Dom starejših Kuzma, Dom starejših Ljutomer, Dom starejših Idila, Dom starejših Beltinci, Dom starejših Radencih, Dom starejših Gornja Radgona, Zavod Hrastovec, Zavod Lukavci, Zavod Dornava in stanovanjska skupina v okviru Ozare. Bil je podan tudi predlog, da bi se gluhe osebe, ki se nahajajo v različnih domovih in zavodih namestilo v en zavod, kjer bi take osebe imele možnost medsebojnega komuniciranja
- Varstveno delovni center v Murski Soboti opravlja naloge vodenja in varstva ter organiziranja dela pod posebnimi pogoji za odrasle osebe z intelektualnimi oviranostmi.
- Želva je zavod za invalidne osebe, ki izvaja prav tako naloge vodenja in varstva ter organiziranje dela pod posebnimi pogoji z možnostjo nastanitve za odrasle osebe z intelektualnimi oviranostmi, vendar se dejavnost izvaja kot koncesijska dejavnost. Koncesijo za izvajanje dejavnosti jim je podelilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Mestna občina Murska Sobota omogoča izvajanje različnih programov v okviru invalidskih organizacij in društev ter drugih nevladnih organizacij tudi preko financiranja programov javnih del.

4. Dostopnost invalidov do gradbenih objektov in prometa

Nacionalni dokument s področja urejanja dostopnosti okolja in informacij je strategija »Dostopna Slovenija« oziroma Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide (Uradni list RS, št. 113/05). Cilji v strategiji, imajo pravno podlago v številnih zakonih Republike Slovenije, kot so zakoni s področja urejanja prostora, gradnje objektov, dostopnost stanovanj, dostopnost delovnega okolja in opreme, letalskega in cestnega prometa, elektronskih komunikacij. Namen strategije oziroma predlaganih ukrepov je, ustvariti okolje, ki bo prijazno in prijetno za delo in življenje vseh ljudi, urediti dostopnost do dela, znanja, informacij, ustvarjati enake možnosti do enakih življenjskih priložnosti za invalide in neinvalidne oziroma ljudi s posebnimi potrebami, zagotoviti tehnično podporo tistim, ki jo potrebujejo za uspešno vključitev v življenje in delo.

Temeljni zakon s področja urejanja dostopnosti grajenega okolja je Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – UPB1, 14/05 popr.), ki predvideva kazni za kršenje členov o dostopnosti. Velja tudi Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03), katerega vsebina je problematična v točkah, kjer dobesedno oži določila zakona, prav tako pa se ne dotika uporabe javnih objektov oziroma stavb.

Situacija dostopnosti do javnih prevoznih sredstev in gradbenih objektov za invalide je v Mestni občini Murska Sobota na posameznih področjih različna.

Dostopnost do gradbenih objektov na področju:

Osnovnega šolstva ter predšolske vzgoje

V Mestno občini Murska Sobota ker deluje pet osnovnih šol je dostopnost za invalide v celoti zagotovljena v Osnovni šoli III in IV, kjer imajo odpravljene arhitektonske ovire za vstop invalidnih otrok in tudi dvigalo za gibalno ovirane otroke. Arhitektonskih ovir za vstop otrok v prostore šole in gibanje po stavbi nimajo odpravljenih v Osnovni šoli I, v Osnovni šoli II pa imajo zagotovljen vstop invalidnih otrok v pritličje šole preko telovadnice, prav tako pa nimajo dvigala za gibalno ovirane otroke. Tudi v Osnovni šoli Bakovci imajo odpravljene arhitektonske ovire za vstop v pritličje šole, nimajo pa dvigala.

Arhitektonske ovire za vstop v prostore vrtca in vseh enot Vrtca Murska Sobota, za invalidne otroke so odpravljene.

Srednje šolstvo

Tudi srednje šole, ki delujejo v Mestni občini Murska Sobota nimajo odpravljenih arhitektonskih ovir za invalide. Arhitektonske ovire za invalide so v prostorih Gimnazije Murska Sobota, Srednješolskega centra Murska Sobota, Zdravstvena šola, Kmetijska šola. Arhitektonske ovire pa ima v celoti odpravljena nova Ekonomska šola v Murski Soboti, ki ima urejen vstop za invalide in tudi dvigalo za gibalno ovirane učence srednjih šol.

Problematičen je tudi dostop do izobraževanja v okviru Raziskovalno izobraževalnega središča dvorec Rakičan. Glede na to, da v Mestni občini Murska Sobota poteka vedno več

študijskih programov, bi bilo potrebno na vseh lokacijah, kjer se ti študijski programi izvajajo zagotoviti tudi arhitekturno in komunikacijsko dostopnost za invalide.

Zdravstveno varstvo

Osnovna oziroma primarna zdravstvena dejavnost se opravlja v prostorih Zdravstvenega doma Murska Sobota. V nekaterih delih prostorov pritličja Zdravstvenega doma Murska Sobota je omogočen dostop invalidom z invalidskim vozičkom, v nadstropja prostorov Zdravstvenega doma pa osebe z telesnimi oviranostmi ne morejo, saj ni urejeno dvigalo ne za invalidne osebe in ne za ostale občane, ki so zaradi bolezni in starosti težje mobilni.

Prostori Bolnišnice Murska Sobota imajo odpravljene arhitektonske ovire, saj so njihovi prostori dostopni tudi za invalidne osebe.

Tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje ima klančino, ki omogoča vstop invalidnim osebam, ki so telesno ovirane, ima pa tudi dvigalo za dostop v prostore v nadstropjih. Arhitektonskih ovir za invalide pa nima odpravljenih Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota.

Prav tako imajo odpravljene arhitektonske ovire v prostorih Pomurskih lekarn in njihovih enotah, ki izvajajo lekarniško dejavnost.

Invalidske organizacije in društva ugotavljajo, da je nujno potrebno vgraditi dvigala v javnih zdravstvenih zavodih, predvsem v Zdravstvenem domu Murska Sobota, kjer so poleg splošnih ambulant nedostopni tudi prostori medicine dela, prometa in športa.

Kulturni objekti

V okviru kulturnih objektov imajo nekateri zavodi odpravljene arhitektonske ovire za invalide in sicer Pokrajinska in študijska knjižnica, Galerija Murska Sobota arhitektonskih ovir pa nima odpravljen Pokrajinski muzej v Murski Soboti.

Pri Pokrajinskem muzeju, ki se nahaja v prostorih mursko soboškega gradu, se za odstranitev arhitektonskih ovir čaka na soglasje Zavoda za spomeniško varstvo, saj je objekt spomeniško varovan. Arhitektonskih ovir ne bo v novi večnamenski gledališki dvorani, ki se še gradi. V novi kinodvorani bo vgrajena tudi indukcijska zanka za osebe, ki imajo okvaro sluha.

Invalidne oseb, ki imajo ovire pri gibanju pogrešajo primerno ureditev dostopa v primestnih gasilskih domovih, v katerih potekajo kulturne prireditve, različna predavanja, izobraževalne in druge lokalne aktivnosti, kot tudi volitve.

Športni objekti

Ugotavlja se, da mestni stadion fazanarija ima prilagojen dostop za invalidne osebe. Športne dvorane v okviru osnovnih šol so za invalide dostopne na Osnovni šoli III, Osnovni šoli I, Osnovni šoli v Bakovcih, na Osnovni šoli II pa pri glavnem vhodu v telovadnico nimajo narejene klančine, možen pa je vstop iz stranskega vhoda.

Javnih zavodov na področju socialnega varstva in druge ustanove

Center za socialno delo, ki v okviru svoje dejavnosti sprejema in dela z vsemi kategorijami invalidske populacije in drugih oseb z različnimi oviranostmi nima odpravljenih arhitektonskih ovir. Vstop v pritličje objekta sicer ima urejen z dvoriščne strani, nima pa dvigala, s katerim bi bil omogočen dostop v nadstropja.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Republike Slovenije, Enota v Murski Soboti ima odpravljene arhitektonske ovira za vstop v pritlične prostore skupnosti in tudi dostop do nadstropij, saj imajo dvigalo.

V prostorih Upravne enote Murska Sobot in prostorih Mestne občine Murska Sobota niso odpravljene arhitektonske ovire, ker ni dvigala. Zaposleni se tako poslužujejo prakse, da osebe s telesnimi oviranostmi sprejemajo v pritličju oziroma v vložiščih teh dveh ustanov.

Trgovine

Ugotavlja se, da velika nakupovalna središča v okviru Mestne občine Murska Sobota imajo odpravljene arhitektonske ovire za invalide, manjše trgovine v samem mestu Murska Sobota pa obratujejo večinoma v pritličnih prostorih. Dostop za invalide v nadstropja ni urejen v Shoppingu in Blagovnici. Prav tako so v nekaterih trgovinah neprimerne tudi kabine za pomerjanje oblačil, ki so premajhne, nimajo pa tudi primernih stolov.

Večstanovanjske stavbe

V letu 2000 je bil zgrajen stanovanjska stavba na lokaciji Stara ulica 9, v katerem so tudi odpravljene arhitektonske ovire za invalide. Na Razlagovi ulici 20 -24 je nekaj stanovanj prilagojenih za invalide, vendar invalidi nimajo dostopa do kletnih prostorov. Pri večstanovanjski stavbi na Staneta Rozmana 14 je bila zgrajena rampa za dostop za invalide, na Cankarjevi 50 pa je eno stanovanje dostopno za invalide. Večinoma so dostopna za invalide stanovanja v večstanovanjskih stavbah, ki imajo dvigala, vendar je tudi tu problem, ker do dvigala vodi vsaj eno stopnišče. V stanovanjskih blokih, ki nimajo dvigal, pa je dostopnost za invalide nemogoča.

Po veljavni zakonodaji morajo na novo zgrajene večstanovanjske stavbe imeti del stanovanj zgrajenih za invalide in zagotovljene tudi parkirne prostore za invalide pred stavbo.

Poseben problem zaradi neprimernosti stavbne opremljenosti večstanovanjskih stavb imajo osebe z motnjami vida. Tako v zgradbah predstavljajo problem steklena vrata. Za slabovidne osebe mi morala vhodna vrata biti ob straneh kontrastno obarvana, vrata pa bi morala biti tudi drugačne barve kot podboji in zidovi stavb. Prav tako je problem neprimerna razsvetljava na stopniščih stavb.

Dostopnost v prometu in cestah

Mestna občina Murska Sobota je uvedla mestni avtobus Sobočanec, ki je nizkopoden in tudi prilagojen vstopanju in izstopanju invalidom na vozičku. Pločniki so večinoma v samem centru mesta pri prečkanju prehodov za pešce tudi primerno spuščeni, da lahko invalidi z vozičkom brez težav prečkajo cesto. Vendar še obstajajo nekatera mesta na pločnikih v

samem centru mesta, kjer je potrebno robnike še spustiti, kar pa občina vsako leto rešuje v okviru finančnih zmožnostih proračunskih sredstev.

Dva semaforja v središču mesta sta signalno usposobljena, tako da invalidi prizadeti na vidu po signalu lahko prečkajo prehod za pešce.

Ugotovitve invalidskih organizacij in društev v zvezi z dostopnostjo gradbenih objektov in dostopnosti v prometu

- v Murski Soboti, kot tudi v ožji okolici (avtocesta nadvoza v Rakičanu in Krog-Bakovci) je mnogo pločnikov s prestrmo klančino
- problem je, da so namesto asfalta na pločnikih vdelane granitne kocke, ki predstavljajo veliko oviro za invalide z navadnimi invalidskimi vozički in za otroške vozičke
- letni paviljoni, kateri se pojavijo v poletnem času so ponavadi nedostopni za invalidske vozičke
- nedostopen je plato na soboški tržnici
- previsoki bankomati za uporabnike na invalidskih vozičkih. Potrebno je tudi kontrastno prilagoditi bankomate za osebe z okvaro vida. Bankomate je potrebno bi bilo treba opremiti z Braillovo pisavo
- potrebno bi bilo javno stranišče, ki bi bilo dostopno za invalide
- izboljšanje označb za parkiranje za invalidne osebe na vozičkih npr. pri Blagovnici in še mnogo kje je prometni znak, ki označuje parkirno mesto za invalidne osebe postavljen na samo mesto za parkiranje avtomobila,
- poostriti in sankcionirati nedovoljeno parkiranje na prostoru, namenjenem za invalide
- čim več zvočnih semaforjev
- dostopi do javnega prevoza v mestu in lokalnih postajališčih ter avtobusni postaji so neprimerni,
- potrebno je urediti perona na železniški postaji, da bo možno z električnim vozičkom vstopati/izstopati na/iz vlak/a – zaradi preozkega perona je trenutno nemogoče na njega postaviti mobilno dvigalo
- omogočiti vstop in izstop na vseh postajališčih Sobočanca z električnim vozičkom in električnim skuterjem (primerna višina postajališč, ne prestrm in ne kockast dostop na postajališče, rampa na avtobusu, opremljenost avtobusa s senzoričnimi opomniki)
- nova avtobusna postaja naj postane vzor za celotno Slovenijo in širše glede dostopnosti in organiziranosti za senzorično in gibalno ovirane osebe
- brezplačna vožnja z avtobusi mestnega prometa za vse člene invalidskih organizacije in društev in pravica parkiranja na prostorih za invalide.
- pridobitev skupnih prostorov za delovanje invalidskih organizacij in društev

5. Vzgoja in izobraževanje

Otroci s posebnimi potrebami imajo, tako kot vsi drugi otroci, pravico do vzgoje in izobraževanja čim bližje domu.. Za njihovo vključevanje v redne programe vrta in šol so predpisane posebne oblike in načini izvajanje vzgoje in izobraževanja, pri čemer so potrebne posebne prilagoditve prostorov, uporaba specifičnih pripomočkov... Obseg pomoči je odvisen od vrste in stopnje oviranosti posameznika.

Način vključevanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v vrtce in osnovne šole poteka v skladu z določili Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 3/07 –UPB1). Zakon ureja področje šolanja in izobraževanja mladih z oviranostmi v Republiki Sloveniji ter vzpodbuja in podpira njihovo integracijo v sistem rednega izobraževanja in v različne izobraževalne ustanove.

V Vrtcu v Murski Soboti deluje en razvojni oddelek z znižanimi normativi, v katerega je lahko vključenih šest otrok s posebnimi potrebami. Dodatno strokovno pomoč in spremljanje izvaja defektolog in specialni pedagog. V desetih oddelkih vrtca pa so vključeni tudi invalidni otroci. V teh oddelkih je normativ vključenih otrok prav tako znižan.

Tudi v okviru osnovnošolskega izobraževanja se normativi zmanjšajo, če so v razred vključeni invalidni otroci. Zmanjšani normativi zaradi vključenosti invalidnih otrok obstajajo tudi v osnovnih šolah v okviru Mestne občine Murska Sobota.

Prav tako se v okviru srednješolskega izobraževanja zmanjšujejo normativi na razred, če je v razred vključena oseba s poškodbami vida. V tem primeru se normativ za en razred, ki je 30 učencev zmanjša na 26 učencev.

Bil je podan tudi predlog, da bi se gluhi otrokom, ko bodo stari 10 let podari računalnik, s katerim bi jim omogočili širitev obzorja znanja, pismenosti, obveščanja in da bi občina gluhi študentom omogočila brezplačno kopiranje zapiskov. Prav tako bi v osnovnih in srednjih šolah morali vsa obvestila, ki jih objavijo preko zvočnikov dostaviti pisno tistim gluhi in naglušnim, ki so integrirani v redne šole. Ustanovila naj bi se brezplačna inštruktorska pomoč matematike in angleščine za gluhe in naglušne dijake in študente.

6. Delo in zaposlitev

Delo in zaposlovanje invalidnih oseb je že od nekdaj pereč problem. Delodajalci se praviloma neradi odločajo za zaposlitev invalidnih oseb, čeprav so pri tem deležni nekaterih bonitet s strani Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov. Razlog, da do zaposlitve ne pride je pogostokrat v stroških prilagoditve delovnega mesta, ob čemer delodajalci niso dovolj seznanjeni z možnostjo sofinanciranja ustrezne prilagoditve iz javnih sredstev.

Z namenom vzpodbujanja zaposlovanja invalidnih oseb je v veljavi kvotni sistem zaposlovanja, ki ga določa Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07, - UPB; v veljavi od junija 2004). Kvotni sistem obvezuje delodajalce z najmanj 20 zaposlenimi, da zaposlijo določeno število invalidnih oseb. Cilj omenjenega zakona je povečati stopnjo zaposlenosti invalidnih oseb, zagotoviti oziroma povečati možnost njihovega enakovrednega vključevanja na trg delovne sile in izboljšati izrabo finančnih sredstev, ki jih država namenja za pospeševanje zaposlovanja invalidnih oseb.

Z začetkom izvajanja Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov so bila uveljavljena določila Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02, 103/07) in Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 –UPB4) s katerimi je bila odpravljena dotedanja absolutna zaščita delavcev in delavk s statusom invalida pred odpuščanje. Sedanja ureditev delodajalcu omogoča, da prekine delovno razmerje z invalidnim delavcem, če mu ne more zagotoviti ustreznega delovnega mesta glede

na omejitve pri delu oziroma v primeru, če ta del ne opravlja kvalitetno, učinkovito in če to ni posledica invalidnosti. Možnost, da pri delodajalcu ne obstaja primerno delovno mesto ugotavlja pristojna invalidska komisija Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

V Mestni občini Murska Sobota izvaja Center za poklicno rehabilitacijo enota Murska Sobota storitve zaposlitvene rehabilitacije. Osnova za izvajanje dejavnosti predstavlja Zakon o zaposlitvi rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov. Zaposlitvena rehabilitacija predstavlja sklop storitev, s katerimi se povečuje zaposljivost invalidov, in to tako, da se invalid usposobi za ustrezno delo, se zaposli, zaposlitev obdrži oziroma v njej napreduje ali da spremeni svojo poklicno kariero. Rehabilitacija poteka na osnovi individualnega zaposlitvenega načrta, ki ga skupno z uporabnikom oblikuje strokovni tim. S ciljem, da se zagotovi ustrezna usposobljenost za konkretna dela, se invalidi tekom rehabilitacijskega procesa vključujejo v usposabljanje pri delodajalcih. Kljub dobro razviti mreži delodajalcev pa je prisotno pomanjkanje ustreznih možnosti za usposabljanje v delovnih organizacijah. Razen tega primanjkuje tudi ustrezno usposobljenih mentorjev za delo z invalidno populacijo.

Invalidi se zaposlujejo v običajnem delovnem okolju, invalidskih podjetjih ter v podporni in zaščitni zaposlitvi na delih, ki ustrezajo njihovim sposobnostim. Za osebe, ki dosegajo manj kot 70 % delovne učinkovitosti, je Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji uvedel možnost zaposlovanja v zaposlitvenih centrih na zaščitnih delovnih mestih. Na območju Pumurja delujejo trenutno štirje zaposlitveni centri – Zavod DETEL, OZARA, Zaposlitveni center Korenika in Zadruga Pomelaj, ki pomembno prispevajo k zaposlovanju oseb, ki se ne morejo zaposliti v običajnih delovnih okoljih.

Zaposlovanje invalidnih oseb v Mestni upravi Mestne občine Murska Sobota, ter zavodih in drugih pravnih osebah, katerih ustanoviteljica je Mestna občina Murska Sobota poteka v obsegu in v skladu z zakonskimi obveznostmi kvotnega sistema zaposlovanja invalidnih oseb, ki jo delodajalcem nalaga Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov.

Mestna občina sofinancira tudi programe aktivne politike zaposlovanja, ki jih izvaja Zavod RS za zaposlovanje, namenjeni pa so aktiviranju brezposelnih oseb in sicer preko sofinanciranja programov javnih del.

Mestna občina Murska Sobota naj bi pri zaposlovanju gluhih in naglušnih pomagala tako, da bi se jih več zaposlovalo npr. v komunalnem podjetju, na policiji, v bolnici, pošti oziroma povsod kjer ima občina možnosti vpliva.

7. Materialna varnost

Osnovo za zagotavljanje materialne in socialne varnosti zagotavlja Zakon o socialnem varstvu, ki omogoča pridobitev denarnih socialnih pomoči tistim posameznikom in družinam, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti sami in sicer zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati kot so nezaposlenost, invalidnost...

Materialno varnost za družine z invalidnimi osebami zagotavlja tudi Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, (Uradni list RS, št. 110/06 –UPB2, 10/08) in Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list RS, št. 41/1993).

Mestna občina Murska Sobota ima prav tako za zagotavljanje socialne in materialne varnosti za svoje občane sprejet Pravilnik o dodeljevanju socialnih pomoči v Mestni občini Murska Sobota (Uradni list RS, št. 105/00). Po določilih tega pravilnika so do socialne pomoči upravičeni občani s stalnim prebivališčem v Mestni občini Murska Sobota, ki jim je zaradi trenutne materialne ogroženosti nujno potrebna pomoč občine, izkoristili pa so že vse zakonske možnosti za rešitev socialne stiske. Kriteriji za dodelitev enkratne občinske pomoči so isti, kot jih določa Zakon o socialnem varstvu. Socialne pomoči so namenjene tudi invalidnim osebam, ki so se znašle v težki materialni situaciji in ne dosegajo minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana.

8. Skrb za zdravje

Na področju zdravstvenega varstva v skladu z zakonodajo Mestna občina Murska Sobota zagotavlja in spremlja delovanje primarnega zdravstvenega varstva, ki zajema dejavnosti splošne medicine, otroškega, šolskega in mladinskega zdravstvenega varstva, zdravstveno varstvo žensk, zobozdravstvo odraslih in otrok ter mladine, ortodontijo, patronažno službo in fizioterapijo ter lekarniško dejavnost.

Osrednji izvajalec osnovne zdravstvene dejavnosti v Mestni občini Murska Sobota je Zdravstveni dom Murska Sobota, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Murska Sobota, zdravstveno službo pa primarni ravni pa izvaja tudi 20 koncesionarjev.

Težave na področju zdravja se pojavljajo zaradi vse težje dostopnosti do kvalitetnih zdravstvenih storitev in ortopedskih pripomočkov. Problema z oskrbo ustreznih ortopedskih pripomočkov pa ni mogoče rešiti na lokalni ravni, saj spadajo v pristojnost Ministrstva za zdravje in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (pravna podlaga je Pravilnik o tehničnih pripomočkih (Uradni list RS, št. 41/1998). Pomoč uporabnikom in uporabnicam v obliki sofinanciranja potrebnih tehničnih pripomočkov nudijo tudi določene invalidske organizacije.

Mestna občina v skrbi za zdravje financira tudi različne programe invalidskih organizacij in društev, ki se izvajajo prav z namenom izboljšanja zdravja in izboljšanja kvalitete življenja svojih članov.

9. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete

Mestna občina Murska Sobota spoštuje osebno integriteto občanov z zagotavljanjem celotnega sistema ukrepov, razvidnih iz ostalih točk. Preko teh ukrepov je ljudem z različnimi oblikami oviranosti zagotovljena raznovrstna podpora pri aktivnem vključevanju v vsakdanje življenje.

Ena izmed oblik skrbi Mestne občine Murska Sobota za družinsko življenje je tudi vsakoletno organiziranje družinskega piknika za vse družine iz naše občine, na katerem je dan poudarek druženju in medsebojnemu spoznavanju. Piknik, ki se organizira je namenjen tudi vsem družinam v katerih živijo ljudje z različnimi oviranostmi. Prav tako je organizirane tudi prireditve v sklopu soboškega poletja.

10. Kultura

Kot izvajalci kulturnih programov se invalidske organizacije in društva, kot ustvarjalci na področju kulture, s strani Mestne občine Murska Sobota sofinancirajo preko razpisov na področju kulture, v okviru katerega imajo enake pogoje kot vsi ostali ustvarjalci in izvajalci na področju kulture.

Ugotavlja pa se, da nekatere kulturne ustanove invalidom kot uporabnikom kulturnih dobrin ne zagotavljajo vseh pogojev za enakopravno udeleževanje kulturnih dogodkov. Tako nekatere kulturne ustanove nimajo ustreznih dostopov do prostorov, kakor tudi ne indukcijskih zank za osebe z okvaro sluha in tehnoloških pripomočkov – posebne naprave za slušne opise eksponatov, za samostojno gibanje oseb z okvaro vida. Podroben opis pomanjkljivosti dostopnosti do kulturnih ustanov je opisan po poglavjem dostopnost do gradbenih objektov.

Da bi se izenačevale možnosti koriščenja različnih kulturnih programov za gluhe in naglušne bi naj občina dala 50 % popuste za obiskovalce gledališč, opere in kinematografov, prav tako bi naj bil omogočen brezplačen ogled galerij in muzejev za gluhe in naglušne.

11. Šport in rekreacija

Šport oziroma rekreativna vadba preprečujeta nastanek številnih bolezni in bolezenskih stanj, ki lahko nastanejo zaradi prvotne oviranosti in predstavljajo pri mnogih vrstah invalidnosti tudi eno izmed oblik rehabilitacije.

Invalidske organizacije in društva, v okviru svoje dejavnosti posvečajo veliko pozornost športno rekreacijskemu udejstvovanju svojih članov. Njihove programe športa in rekreacije Mestna občina Murska Sobota sofinancira preko razpisov na področju športa.

Invalidske organizacije in društva pa ugotavljajo, da je skrb za ohranjanje življenjske kondicije invalidnih oseb največkrat prepuščena le društvom samim. Namreč izkušnje kažejo, da je učinkovito ohranjanje življenjske kondicije zelo učinkovito preko športne aktivnosti, zato bi bilo na tem področju potrebna večje angažiranje občine.

12. Verske aktivnosti

V Mestni občini Murska Sobota so ovire, ki invalidnih osebam onemogočale udejstvovanje v verskih aktivnostih, zaradi tega, ker objekti v katerih potekajo verski obredi nimajo odpravljenih arhitektonskih ovir. Problem predstavljajo tudi komunikacijske ovire. V obeh cerkvah v mestu Murska Sobota je vgrajena indukcijska zanka za osebe z okvarami na sluhu.

Prilagojene verske obrede za osebe z intelektualnimi oviranostimi na celotnem območju Slovenije izvaja »Vera in Luč – Slovenija«, gibanje Rimo – katoliške cerkve za skupine oseb z intelektualnimi ovirami, njihove starše in prijatelje.

13. Vključevanje invalidnih oseb v oblikovanje politike in načrtovanja invalidskega varstva

V Mestni občini Murska Sobota vključevanje invalidnih oseb v oblikovanje politike in načrtovanje invalidskega varstva, z namenom izboljševanje stanja, je omogočeno z sodelovanjem invalidskih organizacij in posameznikov pri pripravi strategij in akcijskih načrtov. Prav sedaj so predstavniki posameznih invalidskih organizacij in društev vključeni v projekt za pridobitev liste »Občina po meri invalidov«, kjer sodelujejo pri pripravi analize položaja invalidnih oseb v Mestni občini in pripravi akcijskega načrta, ki bo izdelan na podlagi analize.

Invalidne osebe imajo tudi možnost sodelovati pri sprejemanju novih prostorskih načrtov in sicer neposredno ali v okviru razprav v četrtnih skupnostih.

14. Akti občne, ki urejajo vprašanja za uresničevanje pravic invalidnih oseb in financiranje iz proračuna občine

Temeljno vodilo Mestne občine Murska Sobota je zagotavljanje čim bolj ugodnih razmer za vsestransko dobrobit njenih občank in občanov. Pri načrtovanju in izvajanju nalog je Mestna občina Murska Sobota zavezana k iskanju takšnih rešitev, ki bodo v dobrobit prav invalidnim osebam, ki bi zaradi različnih življenjskih okoliščin utegnili biti prikrajšani – poleg oseb z različnimi oblikami oviranosti so tu še materialno ogrožene osebe, ženske in otroci, ki doživljajo nasilje, starejši občani in občanke.

Mestna občina ima za uresničevanje pravic njenih občanov sprejete različne ukrepe, med njimi tudi za invalidne osebe, ko so določeni v različnih aktih občne.

Neposredne ukrepe občine glede uresničevanja pravic invalidni oseb občina vsakoletno zagotavlja z javnimi razpisi na področju socialnega varstva in zdravstva, kulture in športa, predvsem pa podpira: programe za neodvisno življenje invalidov, ki temeljijo na možnostih izbire med življenjem v instituciji in samostojnim življenjem, programe, ki izboljšujejo kvaliteto življenja invalidnih oseb, programe ki vzpodbujajo različne izvajalce k zagotavljanju boljše informiranosti o pravicah in storitvah za invalidne osebe.

Sredstva za financiranje razpisanih programov na posameznem področju se vsakoletno zagotavljajo v proračunu za posamezno proračunsko leto.

15. Vpogled občine v delovanje invalidskih organizacij in društev

Mestna občina ima v pogled v delovanje invalidskih organizacij in društev preko programov in projektov, ki se vsakoletno odobrijo v okviru javnih razpisov na posameznih področjih. Prejemniki sredstev iz javnih razpisov so, na osnovi sklenjenih pogodb o sofinanciranju programov in projektov, zavezani k oddaji letnih poročil o izvajanju programa in projekta in porabi sredstev Mestne občine Murska Sobota. Predstavnice in predstavniki oddelkov Mestne uprave Mestne občine Murska Sobota, ki so izvajalci razpisov za sofinanciranje, spremljajo izvajanje programov in po potrebi tudi obiskujejo sofinancirane programe oziroma

organizacije in društva ter s tem zagotavljajo sistematično preverjanje in nadzor nad njihovim delovanjem ter namensko porabo sredstev Mestne občine Murska Sobota

16. Materialno in vsebinsko podpiranje delovanja invalidskih organizacij in društev in posvetovanje pri odločanju o invalidskih zadevah

Mestna občina Murska Sobota ima v proračunu za vsako posamezno leto zagotovljena sredstva za izvedbo javnih razpisov za sofinanciranje različnih programov invalidskih organizacij in društev ter drugih nevladnih organizacij kakor tudi javnih zavodov s področja kulture, šolstva, športa, socialnega varstva in zdravstva, ki omogočajo vključenost tudi invalidnim osebam.

Za izbor v okviru sofinanciranja Mestne občine Murska Sobota morajo organizacije s programi, prijavljenimi na javne razpise, ustrezati razpisnim pogojem in merilom. Ti morajo zagotoviti enakopravnost in enako dostopnost vsem organizacijam. Mestna občina Murska Sobota vsebinsko podpira delovanje invalidskih organizacij in društev tudi z omogočanjem njihovega vključevanja v oblikovanje politike in načrtovanje ukrepov s področja invalidnosti.

17. Usposabljanje strokovnega kadra za komuniciranje in neposredno delo z invalidnimi osebami

Tolmačenje za osebe z okvaro sluha je zagotovljeno na pomembnejših javnih dogodkih v Mestni občini Murska Sobota.

Zaposleni v Mestni upravi Mestne občine Murska Sobota niso vključeni v posebna usposabljanja za odpravo ovir v komunikaciji in obravnavi invalidnih oseb.

18. Spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov za invalidne osebe

Mestna uprava Mestne občine Murska Sobota v okviru pristojnosti posameznih oddelkov načrtuje in spremlja izvedbo posameznih ukrepov za invalidne osebe – fizična dostopnost, odstranjevanje komunikacijskih ovir, zagotavljanje in kontrola nad porabo sredstev za programe invalidskih organizacij in društev ter drugih nevladnih organizacij, sodelovanje pri pripravah strateških dokumentov.

19. Mednarodno sodelovanje občine in invalidskih organizacij in društev v občini na področju invalidskega varstva

Sodelovanje na mednarodnem nivoju, v katerega vstopajo invalidske organizacije in društva ter druge nevladne organizacije, ki izvajajo programe podpore in pomoči invalidnim osebam, obsega predvsem sodelovanje s sorodnimi organizacijami (izmenjava primerov dobrih praks, študijski obiski, športna sodelovanja...), sodelovanje pri izvajanju mednarodnih projektov, organizacija ali udeležba na dogodkih z mednarodno udeležbo.

Mestna občina Murska Sobota sodeluje v projektu Z železno voljo za boljše življenje v obmejnih regijah Slovenije in Madžarske z akronimom HU-SLO Iron Will, ki je sofinanciran s Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija Madžarska 2007 – 2013. Sodelovanje je

dogovorjeno s Sporazumom o sodelovanju, ki je bil podpisan s strani vseh podpisnic na Madžarskem v maju 2010. Projekt vodi Medobčinsko društvo invalidov Murska Sobota. Splošni cilj projekta je olajšati vsakdanje življenje invalidov preko zdravega življenjskega sloga, zagotavljanja pogojev za kvalitetno življenje, pomoč pri ponovnem vključevanju v družbo, zmanjševanje predsodkov v družbi in pomoč pri zaposlovanju. Specifični cilji projekta pa so: vzpostavitev čezmejne mreže, informiranje invalidov o zdravem življenjskem slogu, utrditev družbenih stikov invalidov, ki živijo v obmejnih regijah, zmanjšanje informacijske neenakosti ter ohranjanje tradicionalnih ljudskih poklicev.

Posebej bi še omenili mednarodno sodelovanje Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Murska, ki že vrsto let sodeluje z županijo Zala in županijo Vaš iz Madžarske. Tako so skozi večletno sodelovanje v športno rekreacijski dejavnosti, sodelovali tudi na kulturnih prireditvah, s ciljem ustvarjanja možnosti za kulturno vključevanje slepih in slabovidnih, izvedli Forum na tematiko: Zaposlovanje na vidu prizadetih v Sloveniji in Madžarski, s ciljem zagotavljanja socialne varnosti z zaposlitvijo. Organizirana je bila tudi mednarodna konferenca o tehničnih pripomočkih s cilje usposabljanja slepih in slabovidnih oseb za dejansko uporabo dostopnih tehničnih pripomočkih v vsakdanjem življenju.

Mestna občina s pristopom k projektu »Občina po meri invalidov« zasleduje cilj, da rastejo prizadevanja za družbo, ki bo prijazna vsem.

Pripravila:

mag. Rofina BERNJAK, julij 2010

Viri:

1. Akcijski program za invalide 2007-2013, Vlada RS, 2006, dostopna na: <http://www.mddsz.gov.si/nc/si/splosno/cns/novica/article/12106/5367/> (22. 7. 2008),
2. Zakon o socialnem varstvu, Uradni list RS, št. 3/07 –UPB2, 23/07 popr., 41/07 popr., 122/07 Odl.US,
3. Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti gradbenega okolja, informacij in komunikacij za invalide, Uradni list RS, št. 113/05,
4. Zakon o graditvi objektov, Uradni list RS, št. 102/04 – UPB1, 14/05 popr.,
5. Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, Uradni list RS, št. 3/07 – UPB1,
6. Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, Uradni list RS, št. 16/07 – UPB2,
7. Zakon o delovnih razmerjih, Uradni list RS, št. 42/02, 103/07,
8. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Uradni list RS, št. 109/06 – UPB4,
9. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Uradni list RS, št. 110/06 – UPB2, 10/08,
10. Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, Uradni list RS, št. 41/1983,
11. Zakon o osnovni šoli, Uradni list RS, št. 81/06 UPB3, 102/07,
12. Pravilnik tehničnih pripomočkov, Uradni list RS, št. 41/1998,
13. Pravilnik o dodeljevanju socialnih pomoči v Mestni občini Murska Sobota, Uradni list RS, št. 105/00,
14. Opomnik pripravo analize stanja in pripravo občinskega akcijskega načrta,
15. Ustni in pisni viri predstavnikov in predstavnic posameznih invalidskih organizacij in društev,
16. Prispevek Centra za poklicno rehabilitacijo, enota Murska Sobota.
17. Prispevki predstavnikov in predstavnic oddelkov Mestne občine Murska Sobota in Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Murska Sobota.